

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I UPPSALA**

DOM
2025-03-25
Meddelad i Uppsala

Mål nr
5285-24

KLAGANDE

[Redacted]

MOTPART

Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje kommuns beslut 2024-07-17

SAKEN

Personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje kommun

(förbundet) beslutade den 17 juli 2024 att avslå [REDACTED] ansökan om personlig assistans enligt 9 § 2 LSS med motiveringen att hon inte bedömdes ha ett så omfattande behov av stöd.

[REDACTED] överklagar avslagsbeslutet och yrkar att hon ska beviljas personlig assistans i enlighet med sin ansökan. Till stöd för sin talan för hon fram i huvudsak följande. Hon saknade tolk under utredningen vilket ledde till missförstånd. Tidsbedömningen är gravt felaktig och underskattar hennes behov av hjälp för att hantera sin svårbehandlade epilepsi och intellektuella funktionsnedsättning. Hon behöver ständigt tillsyn eftersom hon efter epilepsianfall har mycket svårt att använda sin högra arm och är spänd i sina muskler. Det finns en stor risk att hon ramlar och slår i sitt huvud vid ett anfall, därför är tillsyn mycket viktigt. Tidsbedömningen för på- och avklädning är otillräcklig. När hon mår dåligt behöver hon hjälp med påklädning och avklädning av en personlig assistent. [REDACTED], behöver hjälp med att kommunicera och utföra nödvändiga samtal och kontakter. Hon behöver en assistent som kan ringa hennes läkare eller akut eftersom hon i samband med anfall eller efter ett anfall inte kan göra någonting själv och behöver återhämta sig.

Förbundet står fast vid sitt beslut.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att det inte framkommit att nämndens handläggning har sådana brister att målet ska återförvisas av denna anledning.

██████████ tillhör personkretsen i LSS som kan beviljas personlig assistans. Det förvaltningsrätten har att pröva är om hon är i behov av personlig assistans, utifrån de olika delmoment som assistans ska tillgodose, för att tillförsäkras goda levnadsvillkor.

Med personlig assistans avses enligt 9 a § LSS personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med andning, sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig eller att kommunicera med andra (grundläggande behov). Med grundläggande behov avses även stöd som den enskilde behöver på grund av en psykisk funktionsnedsättning för att förebygga att han eller hon fysiskt skadar sig själv, någon annan eller egendom, och stöd som den enskilde behöver löpande under större delen av dygnet på grund av ett medicinskt tillstånd som innebär att det finns fara för den enskildes liv eller att det annars finns en överhängande och allvarlig risk för hans eller hennes fysiska hälsa. Även kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser som den enskilde på grund av en psykisk funktionsnedsättning behöver för att den enskilde själv ska klara att tillgodose vissa grundläggande behov ska beaktas som en del av hjälpen med det grundläggande behovet.

Någon minsta tidsmässig omfattning för att de grundläggande behoven ska ge rätt till personlig assistans enligt LSS finns inte. Tidsfaktorn har däremot betydelse. Den som har behov av hjälp med de grundläggande behoven i en

mycket begränsad omfattning är därför inte utan vidare berättigad till personlig assistans (se Högsta förvaltningsrättens avgörande HFD 2018 ref. 13).

Förvaltningsrättens bedömning

Personlig hygien

För att ett hjälpbehov som ingår i det grundläggande behovet personlig hygien ska vara assistansgrundande krävs att hjälpbehovet är av mycket privat eller integritetskänslig karaktär. Det kan t.ex. röra sig om moment i samband med dusch eller toalettbesök. Med personlig hygien avses att hålla människo-kroppen ren från smuts och andra ohälsosamma ämnen (jfr. HFD 2019 ref. 56).

██████████ för fram att när hon får kraftiga anfall behöver hon hjälp med att hantera och handskas med kläder i samband med toalettbesök av en personlig assistent. Hon är då helt utmattad och kan knappt röra sig. Hon behöver även hjälp med att torka av sig samt att tvätta händerna när hon mår mycket dåligt. Hon behöver också kontinuerlig hjälp med handräckning vid toalettbesök.

Enligt förvaltningsrättens bedömning visar inte utredningen i målet att det finns skäl att beräkna tidsinsatsen för denna insats på ett annat sätt än nämnden gjort.

Måltider

För att personlig assistans ska beviljas som grundläggande behov för hjälp vid måltider krävs att den enskilde har ett praktiskt hjälpbehov vid intagandet av själva måltiden (jfr prop. 1992/93:159 s. 64 och RÅ 2009 ref. 57).

Nämnden har inte beräknat någon tid för detta då ██████████ kan föra mat till munnen själv. ██████████ för fram att hon kan föra mat till munnen

när hon mår bra. När hon mår dåligt på grund av kraftiga anfall är hon helt utmattad. Hennes högra arm blir nästan oanvändbar och hon kan knappt använda sin vänstra hand. Då behöver hon en assistent som hjälper henne att föra maten till munnen.

Förvaltningsrätten anser inte att den medicinska utredningen i målet visar att hon har ett behov av stöd för att föra mat till munnen. Det finns därför inte skäl att beräkna någon tid för denna åtgärd.

Av- och påklädning och förebyggande stöd

För att hjälp med av- och påklädning ska utgöra ett grundläggande behov krävs att den enskilde har ett praktiskt behov av hjälp med att ta på och av sig de kläder som är närmast kroppen (jfr. RÅ 2009 ref. 57). Vad gäller förebyggande stöd framgår av förarbetena framgår bland annat följande (prop. 2021/22:214 s. 25 och 69). Den personliga assistenten behöver vara nära den enskilde för att löpande kunna bedöma vilket stöd som behövs och för att kunna ingripa om en farlig situation skulle uppstå.

Vad [REDACTED] för fram ger inte skäl att göra någon annan bedömning än förbundet vad gäller av- och påklädning. Vad gäller förebyggande stöd finns inte stöd i medicinska utredningen för att hennes besvär har den arten som krävs för att hon ska vara berättigad till tid för detta.

Kommunikation

Av praxis följer att för att kommunikation ska bedömas som ett grundläggande behov krävs att den som hjälper den funktionsnedsatte att förstå och förmedla budskap behöver ha kunskap om den funktionsnedsatte, om funktionsnedsättningen samt om den funktionsnedsattes kommunikationssätt (se t.ex.

Högsta förvaltningsdomstolens avgöranden RÅ 2010 ref. 17 och HFD 2018 ref. 44).

I utredningen finns inte stöd för att [REDACTED] har sådana svårigheter att göra sig förstådd att hon är berättigad till personlig assistans som ett grundläggande behov.

Slutsatser

Förvaltningsrätten delar förbundets bedömning att tidsåtgången för grundläggande behov är 3 timmar och 44 minuter per vecka. Förvaltningsrätten konstaterar att [REDACTED] hjälpbehov är av mindre tidsomfattning och att hjälpbehoven endast förekommer vid ett fåtal tillfällen per dag. De insatser som det är fråga om kräver heller inte någon specifik kompetens. Mot den bakgrunden bedömer förvaltningsrätten att [REDACTED] hjälpbehov avseende de grundläggande behoven inte är av tillräcklig omfattning för att det ska ge rätt till personlig assistans. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-03)

Johan Höök
rådman

Nämndemännen Dan Edlund, Alf Frenkiel och Klara Holmgren har deltagit i avgörandet.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.